

Vaikutusten ennakkoarvioinnin kohteiden kuvaus

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi on sateenvarjokäsitys, joka pyrkii tuomaan yhteen erillisiä ihmisiin kohdistuvien vaikutusten näkökulmia.

Lapsivaikutusten arviointi

Lapsivaikutusten arviointi on erilaisten päätösten ja toimenpiteiden yhteydessä tehtävää lapsiin kohdistuvien vaikutusten ennakoimista ja seurantaan. Merkittävässä päätöksessä suositeltavaa on ottaa huomioon myös lasten oma näkemys osallistamalla lasten parlamenttia ja nuorisovaltuustoa.

Ikäihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi

Ikäihmismäisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan varsinkin saavutettavuuden ja esteettömyyden näkökulmasta. Jos vaikutuksia ikäihmisiin on merkittävästi, on suositeltavaa kuulla vanhus- ja vammaisneuvostoa osana valmistelua.

Liikuntavaikutusten arviointi

Liikuntavaikutusten arvioinnissa arvioidaan, millaisia vaikutuksia tehtävillä toimenpiteillä tai päätöksillä on ihmisten liikuntaan ja liikkumiseen sekä mahdollisuuksiin liikkua ja harrastaa liikuntaa.

Mielenterveysvaikutusten arviointi

Mielenterveysvaikutusten arvioinnilla pyritään ennakoimaan toimenpiteiden tai päätösten myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia ihmisten mielenterveyteen ja mielen hyvinvointiin.

Terveysvaikutusten arviointi

Terveysvaikutusten arviointi tarkoittaa päätöksen aiheuttamien terveyteen kohdistuvien vaikutusten tunnistamista ja arviointia. Arvioinnissa tulee huomioida sekä fyysiseen terveyteen kohdistuvat vaikutukset että terveyden psyykkiseen ja sosiaaliseen ulottuvuuksiin kohdistuvat vaikutukset.

Sosiaalisten vaikutusten arviointi

Sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa selvitetään päätöksen vaikutuksia ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja hyvinvointiin. Se on yleensä osa kaavoitusta tai laajoja hankkeita, joissa laki edellyttää ympäristövaikutusten arvioinnin laatimista.

Yhdenvertaisuuden arviointi

Yhdenvertaisuuden arvioimisen tarkoituksena on tunnistaa syrjintää sekä keinoja yhdenvertaisuuden parantamiseksi. Ihmisten moninaisuuden ymmärtäminen ja erilaisten tarpeiden huomioiminen jo palvelujen ja toiminnan suunnitteluvaiheessa lisäävät vaikuttavuutta.

Ilmastovaikutusten arviointi

Ympäristövaikutukset ovat vaikutuksia, jotka aiheutuvat luonnonvarojen ja energian käytöstä ja niihin liittyvistä päästöjen ja jätteiden määrästä, kulutuskäyttäytymisen muutoksesta taikka toimintojen sijoittumisesta ja niihin liittyvistä liikkumis- ja liikenneratkaisuista.

YVA-asetuksessa (277/2017) määrätyissä hankkeissa suoritetaan lain ympäristövaikutusten arviointimenettelystä mukainen arviointi.

Talousvaikutusten arviointi

Talousvaikutukset kohdistuvat kunnan tuloihin tai menoihin joko niitä lisäämällä tai vähentämällä. Arvioidut talousvaikutukset voivat olla palveluiden tuottamisen kustannuksia, mutta myös ennaltaehkäisyyn panostuksen kustannushyötyjä. Lisäksi päätökset voivat vaikuttaa asiakasmaksuihin ja kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin. Tätä kautta päätösten taloudelliset vaikutukset voivat kaventaa tai lisätä ihmisten hyvinvointi- ja terveyseroja.

Yritysvaikutusten arviointi

Yritysvaikutusten arvioinnissa arvioidaan päätösten vaikutuksia erikokoisten yritysten toimintaedellytyksiin, kuten esimerkiksi yrittäjien asemaan, työllisyyteen tai työvoiman saantiin.

Yritysvaikutuksista on myös erillinen lomake, joka valmistuu vuoden 2025 aikana.

Organisaatiovaikutukset

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset kohdistuvat eri organisaatioiden välisiin suhteisiin, organisaation tehtäviin tai menettelytapoihin, luottamuselinten toimintaan, henkilöstöön tai hallintoon. Niitä aiheuttavat mm. päätösesityksiin sisältyvät ehdotukset organisaatioiden keskinäisten toimivaltasuhteiden muutoksesta, organisaation tehtävien määrästä, laadusta tai menettelytavoista, henkilöstön määrästä, asemasta ja osallisuudesta, viranomaisten raportointi-, tiedottamis- ja selvitysvelvoitteista tai muista uusista hallinnollisista tehtävistä

Henkilöstövaikutukset

Vaikutukset kunnan palkattuun henkilöstöön, viranhaltijoihin ja luottamushenkilöihin.

Kulttuurivaikutusten arviointi

Kulttuurivaikutuksilla arvioidaan, miten päätökset vaikuttavat kulttuuripalveluiden tarjontaan ja saavutettavuuteen, paikallisen kulttuuriperinnön säilymiseen sekä kulttuurimaiseman elinvoimaisuuteen ja yhteisöllisyyteen. Arvioinnissa huomioidaan myös vaikutukset kulttuurin monimuotoisuuden edistämiseen sekä taiteilijoiden ja kulttuuritoimijoiden työskentelyedellytyksiin.

Vaikutukset vammaisiin henkilöihin

Vammaisiin henkilöihin kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan varsinkin saavutettavuuden ja esteettömyyden näkökulmasta. Jos vaikutuksia ikäihmisiin on merkittävästi, on suositeltavaa kuulla vanhus- ja vammaisneuvostoa osana valmistelua.